

Plejefamilier i Danmark – udbredelse og godkendelser

Plejefamilier kommer ofte i spil, når et barn eller en ung skal anbringes. De tilbyder barnet nogle rammer, der adskiller sig fra det socialpædagogiske opholdssted eller døgninstitutionen. Denne analyse bidrager til at tegne et billede af plejefamilierne i dag. Hvordan ser udbuddet af plejefamilier ud? Hvor mange og hvilke typer plejefamilier er der til rådighed, hvad er de godkendt til at levere, og hvilken belastningsgrad er de godkendt til?

Anbringelse i en plejefamilie

Anbringelse uden for hjemmet er en af de foranstaltninger, kommunen kan sætte i værk efter Serviceloven, når et barn eller en ung har brug for særlig støtte. I løbet af 2015 var ca. 13.500 børn og unge i alderen 0-17 år anbragt uden for hjemmet. Heraf var ca. 7.700 anbragt i en plejefamilie¹.

Denne analyse viser udbredelsen af almindelige og kommunale plejefamilier, der er godkendt som generelt egnede og den viser, hvilke opholdstyper og belastningsgrader familierne er godkendt til. Konkret godkendte plejefamilier og netværksplejefamilier er ikke medtaget, da de ikke indgår i det samlede udbud.²

Data og metode

En tidligere SocialAnalyse³ viser antal anbragte børn og unge i plejefamilier og udgifter over tid. Nærværende analyse fokuserer på udbuddet af plejefamilier, der godkendes af et socialtilsyn.

I analysen indgår følgende typer af plejefamilier:

- Plejefamilier oprettet efter Serviceloven § 66, stk. 1, nr. 1
- Kommunale plejefamilier oprettet efter Serviceloven § 66, stk. 1, nr. 2

Kommunale plejefamilier blev indført med Barnets Reform i 2011. En kommunal plejefamilie er i kraft af særlige kompetencer og kvalifikationer godkendt til at have særligt behandlingskrævende børn og unge i pleje, som fx børn og unge med en psykisk lidelse.⁴

Analysen forholder sig ikke til netværksplejefamilier, hvor der forud for anbringelsen består en personlig eller familier relation mellem plejeforældre og barnet/den unge.

¹ Børne- og Socialministeriet (Maj 2017), *Velfærdspolitisk Analyse: Anbragte i plejefamilier – og psykiatriske diagnoser*, p. 2.

² Plejefamilier godkendt som konkret egnede efter § 66 a godkendes af kommunen og kun i forhold til et eller flere nærmere angivne børn eller unge, og netværksplejefamilier er konkret godkendte plejefamilier, hvor der er en familie- eller netværksrelation mellem barnet/den unge og familien.

³ Socialstyrelsen (Marts 2017), *SocialAnalyse: Anbragte børn og unge. Udvikling i antal og udgifter over tid*. Tilgængelig: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/socialanalyse-anbragte-born-og-unge>

⁴ Børne- og Socialministeriet (Maj 2017), *Velfærdspolitisk Analyse: Anbragte i plejefamilier – og psykiatriske diagnoser*, p. 11.

Denne type plejefamilier godkendes kun til det pågældende barn, hvortil der er en relation, og de indgår derfor ikke i kortlægningen. Det samme gælder for konkret godkendte plejefamilier, da familien alene er godkendt til et konkret barn og derfor ikke kan siges at være del af udbuddet af plejefamilier.

Analysen ser på, om plejefamilierne er godkendt til anbringelse, dagaflastning eller døgnaflastning, samt hvilken belastningsgrad familien er godkendt til.

Analysen bygger på tal fra Tilbudsportalens database. Tilbudsportalen er et register over plejefamilier, offentlige og private sociale tilbud samt tilbud på ældreområdet, hvor sagsbehandlere og andre interesserede kan fremsøge og sammenligne relevante tilbud til den enkelte borger. Der kræves særlig godkendelse for at se oplysninger om plejefamilier. Oplysningerne om plejefamilier indtastes og godkendes af det socialtilsyn, der har myndighedsansvaret i forhold til den enkelte plejefamilie.

Der er tidligere foretaget opgørelser over antal plejefamilier på baggrund af opgørelser fra de fem socialtilsyn.⁵ Der kan være variation mellem opgørelserne, hvilket bl.a. skyldes forskellige opgørelsesmetoder. Opgørelserne fra de fem socialtilsyn viser et øjebliksbillede af, hvor mange plejefamilier der er godkendt på en given dato. Opgørelserne i nærværende analyse viser derimod, hvor mange plejefamilier der har været godkendt i et givent kalenderår.

Derudover er de forskellige opgørelser udarbejdet på grundlag af data fra to forskellige fagsystemer. Opgørelserne fra Socialtilsynene er baseret på tal fra Socialtilsynets fagsystem, Tilsyn.dk, mens opgørelserne i nærværende analyse er baseret på tal fra Tilbudsportalen. De to fagsystemer udveksler data, og der pågår aktuelt en udviklingsproces i forhold til at sikre fuld overensstemmelse mellem data i de to systemer.

I forbindelse med udarbejdelsen af tidligere opgørelser er der desuden konstateret forskelle i de fem socialtilsyns opgørelsespraksis.

Tallene, der er anvendt til nærværende analyse, viser antallet af plejefamilier, der har kunnet fremsøges af godkendte sagsbehandlere på Tilbudsportalen i den periode, analysen dækker.

Analysen er baseret på data fra 2015 og frem. Plejefamilier har været omfattet af Tilbudsportalen siden Tilsynsreformen i januar 2014, men data fra 2014 er udeladt, da socialsynene, der fører tilsyn med plejefamilierne, havde frist frem til udgangen af 2015 til at re-godkende og indberette plejefamilierne på Tilbudsportalen. Data fra 2014 giver dermed ikke et fyldestgørende billede af plejefamilieudbuddet.

Data er trukket for et år af gangen. Det betyder, at analysen rummer oplysninger om plejefamilier, der er eller har været godkendt på et givet tidspunkt i løbet af det pågældende år. Det er derfor ikke det dagsaktuelle billede af antal plejefamilier, men antallet set over et år.

⁵ Jf. Socialstyrelsens årsrapport for 2015 om socialtilsynenes virksomhed.

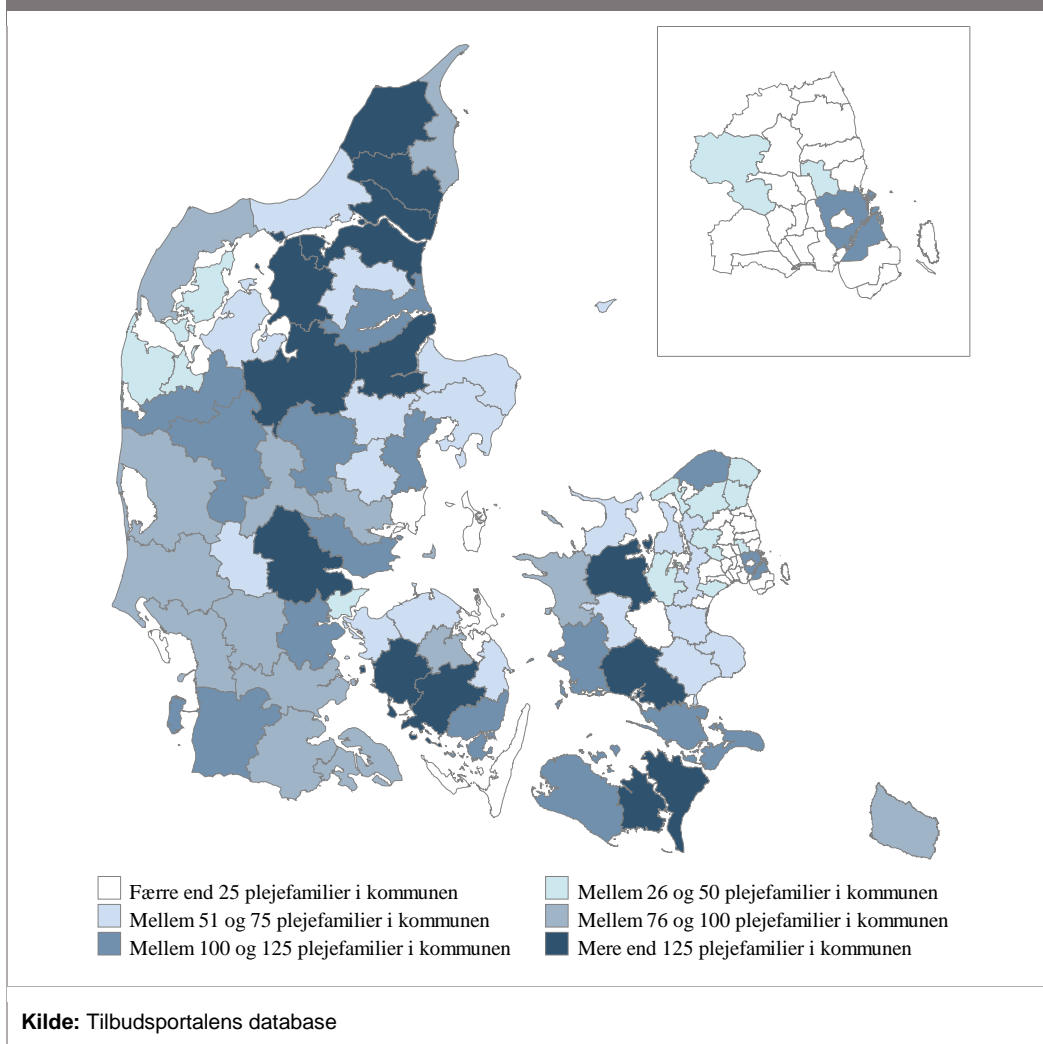
Antal plejefamilier Antal og geografisk fordeling af plejefamilier

Tabel 1 viser, hvor mange plejefamilier der har været aktive i årene 2015 til 2016. Med aktiv forstås, at plejefamilien er godkendt og registreret på Tilbudsportalen – og dermed står til rådighed og/eller har et eller flere plejebørn anbragt. I år 2016 var der 6.769 aktive plejefamilier. Det vil sige, at der i 2016 har været 6.769 plejefamilier, der har været aktive på et eller andet tidspunkt i løbet af året. Det er dermed ikke 6.769 plejefamilier, som har været aktive på samme tidspunkt i løbet af året.

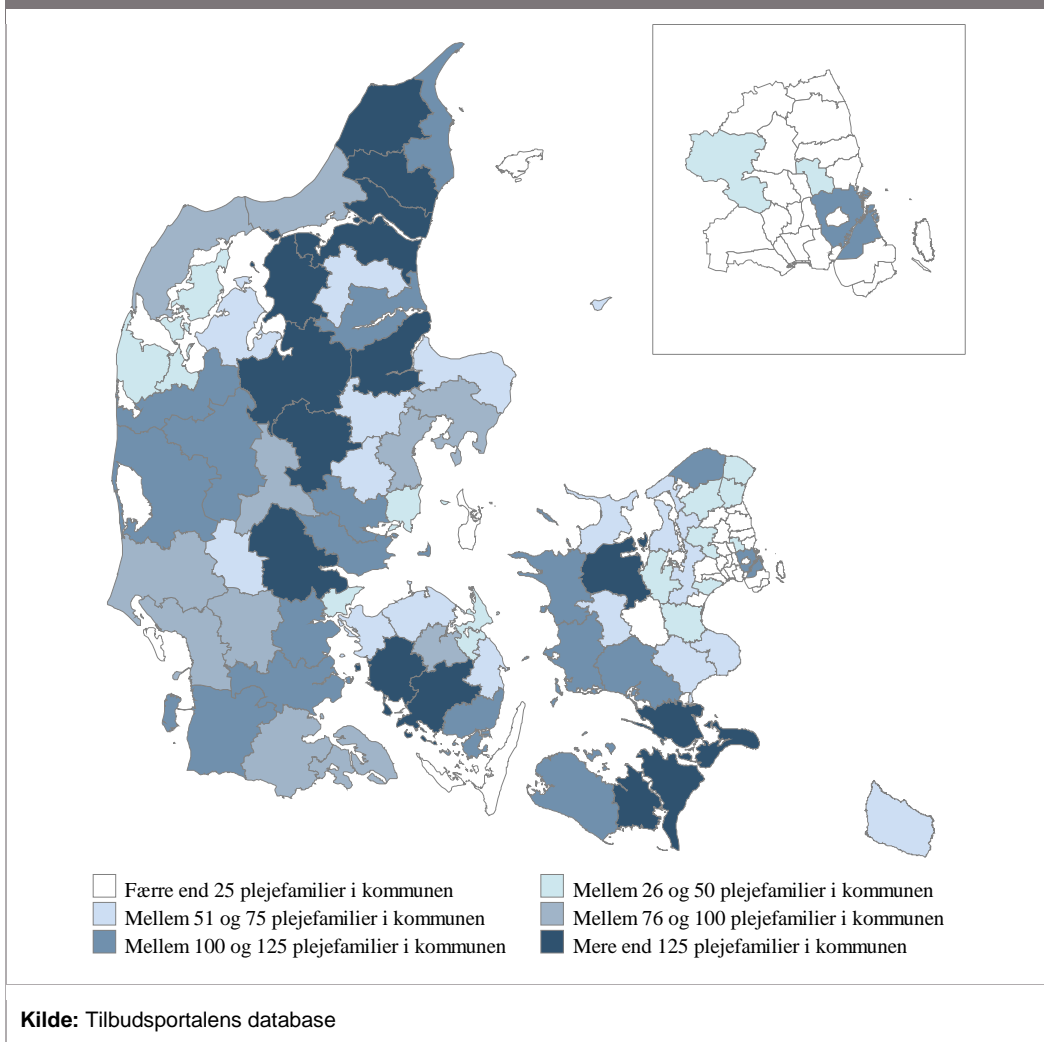
Tabel 1 Antal plejefamilier, år 2015 – 2016		
År	2015	2016
Antal almindelige plejefamilier	6.550	6.660
Antal kommunale plejefamilier	76	109
Antal plejefamilier i alt	6.626	6.769
<p>Note: Med almindelig plejefamilie forstås en generelt godkendt plejefamilie, der hverken er kommunal eller netværksplejefamilie. Kilde: Tilbudsportalens database.</p>		

Figur 1 og 2 viser antallet af plejefamilier fordelt på kommuner i årene 2015 til 2016. Figurerne er baseret på antal godkendte plejefamilier i perioden og siger dermed ikke noget om antallet i forhold til fx børnetal i kommunen.

Figur 1
Antal almindelige og kommunale plejefamilier, år 2015

Figur 2
Antal almindelige og kommunale plejefamilier, år 2016

Plejefamilietyper

Antal og geografisk fordeling af plejefamilier

Tabel 2 viser antallet af plejefamilier under hvert socialtilsyn fordelt på almindelige og kommunale plejefamilier.

Almindelige plejefamilier er i udgangspunktet en ganske almindelig familie, som får løn eller vederlag for at have et plejebarn boende.

Kommunale plejefamilier er i kraft af særlige kompetencer og kvalifikationer godkendt til at have børn og unge i pleje, som har sværere problemstillinger. De kommunale plejefamilier har ret til mere supervision og efteruddannelse end andre plejefamilietyper.⁶

Tabel 2 Antal plejefamilie fordelt på type og socialtilsyn, år 2015 – 2016		
År	2015	2016
Socialtilsyn Hovedstaden		
Antal almindelige plejefamilier	1.006	1.027
Antal kommunale plejefamilier	13	20
I alt	1.021	1.047
Socialtilsyn Midt		
Antal almindelige plejefamilier	1.616	1.610
Antal kommunale plejefamilier	26	29
I alt	1.642	1.639
Socialtilsyn Nord		
Antal almindelige plejefamilier	1.072	1.163
Antal kommunale plejefamilier	18	26
I alt	1.090	1.189

⁶ Børne- og Socialministeriet (Maj 2017), *Velfærdspolitisk Analyse: Anbragte i plejefamilier – og psykiatriske diagnoser*, p. 3.

Socialtilsyn Syd		
Antal almindelige plejefamilier	1.592	1.613
Antal kommunale plejefamilier	4	4
I alt	1.596	1.617
Socialtilsyn Øst		
Antal almindelige plejefamilier	1.264	1.247
Antal kommunale plejefamilier	13	30
I alt	1.277	1.277
<p>Note: * er indsat, hvor der er 3 eller færre observationer, og data dermed ikke må afrapporteres grundet et anonymitetshensyn ($n \leq 3$). Hvor * er indsat, kan der derfor heller ikke beregnes totaler.</p> <p>Kilde: Tilbudsportalens database.</p>		

Belastningsgrader

Antal og type af belastningsgrad

Plejefamilierne godkendes på Tilbudsportalen til en af fire belastningsgrader, der svarer til de niveauer, som socialtilsynene anvendte i forbindelse med godkendelse af plejefamilierne i forlængelse af Tilsynsreformen.

- **Lav belastningsgrad:** Plejefamilier, der er godkendt til lav belastningsgrad, er målrettet børn eller unge, der har behov for almindelig omsorg og opdragelse. Disse plejefamilier kan håndtere almindelige omsorgsopgaver og et uproblematisk forældresamarbejde med jævnlig kontakt til de biologiske forældre.
- **Middel belastningsgrad:** Plejefamilier, der er godkendt til middel belastningsgrad, er målrettet børn og unge, der har en eller få belastningsindikatorer.
- **Høj belastningsgrad:** Plejefamilier, der er godkendt til høj belastningsgrad er målrettet børn og unge, der har flere alvorlige belastningsindikatorer eller har behov for en behandlingsorienteret indsats.
- **Højeste belastningsgrad:** Plejefamilier, der er godkendt til højeste belastningsgrad er målrettet børn og unge, der har flere alvorlige belastningsindikatorer, og som har behov for en omfattende behandlingsorienteret indsats.

En plejefamilie kan kun være godkendt til én belastningsgrad af gangen. En kommunal plejefamilie er altid godkendt til højeste belastningsgrad. Det ligger i

godkendelsen til en bestemt belastningsgrad, at plejefamilien også er implicit godkendt til de lavere belastningsgrader. En plejefamilie kan dog få dispensation til at modtage et barn, hvis problemstilling ellers tilsiger en højere belastningsgrad end den, plejefamilien er godkendt til.

Tabel 3 viser, hvor mange plejefamilier, der er godkendt til hver af de fire belastningsgrader. Totalerne er ikke er lig med antallet af plejefamilier i tabel 1, da nogle plejefamilier er blevet godkendt til en ny belastningsgrad i løbet af året. I disse tilfælde vil en plejefamilie tælle med to gange.

Tabel 3 Antal plejefamilier pr. tilsyn fordelt på godkendt belastningsgrad, år 2016				
År	Lav	Middel	Høj	Højeste
Socialtilsyn Hovedstaden	445	646	207	23
Socialtilsyn Midt	334	1.150	369	41
Socialtilsyn Nord	99	713	437	31
Socialtilsyn Syd	911	776	496	9
Socialtilsyn Øst	639	581	386	33
Antal plejefamilier i alt	2.428	3.866	1.895	137
<p>Note: Plejefamilier, som er blevet godkendt til en anden belastningsgrad i løbet af året, tælles med for hver belastningsgrad, de har været godkendt til. Tabel 3 indeholder kun data fra 2016, da klassifikationen af belastningsgrader blev ændret i 2015, hvilket førte til databrud. Kilde: Tilbudsportalens database.</p>				

Opholdstyper

Antal og type af ophold

Tabel 4 viser, hvor mange plejefamilier, der er godkendt til de forskellige opholdstyper:

- **Dagaflastning**
Forskellen mellem dagaflastning og døgnafkastning handler alene om, hvorvidt barnet/den unge opholder sig hos plejefamilien i en del af dagtimerne, eller om barnet/den unge overnatter der. Vejledende visitationsparagraf § 44 jf. § 84.
- **Døgnafkastning**
Døgnafkastning består i, at barnet/den unge får et kort ophold hos plejefamilien. Opholdet kan enten være hele døgnet eller blot involvere overnatning. Vejledende visitationsparagraf § 44 jf. § 84, § 52.
- **Anbringelse**
Ved anbringelse flytter barnet/den unge ind hos plejefamilien og bor der enten fast, kortvarigt eller periodevis.
Vejledende visitationsparagraf SEL § 52, § 58.

En plejefamilie kan være godkendt til én eller flere opholdstyper. Således kan en plejefamilie, der er godkendt til anbringelse i praksis godt anvendes til en af de øvrige opholdstyper.

Tabel 4 Antal plejefamilier og godkendt opholdstype, år 2015- 2016		
År	2015	2016
Socialtilsyn Hovedstaden		
Dagaflastning	32	25
Døgnafkastning	548	552
Anbringelse	692	691
Socialtilsyn Midt		
Dagaflastning	661	412
Døgnafkastning	1.385	1.222
Anbringelse	1.194	1.215

Socialtilsyn Nord		
Dagaflastning	6	9
Døgnaflastning	489	508
Anbringelse	855	949
Socialtilsyn Syd		
Dagaflastning	13	14
Døgnaflastning	764	771
Anbringelse	1.231	1.271
Socialtilsyn Øst		
Dagaflastning	29	24
Døgnaflastning	475	435
Anbringelse	949	1.008
Kilde: Tilbudsportalens database.		

Pladser og belastningsgrad

Tabel 5 viser, hvor mange plejefamilier som har et givent antal pladser. Eksempelvis var der i 2016 på tværs af Danmark registreret 2.455 plejefamilier med plads til ét plejebarn. Tilsvarende var der 2.774 plejefamilier, som var godkendt til to plejebørn. Det totale antal plejefamilier i tabel 5 overstiger tallene i tabel 1. Det skyldes, at nogle plejefamilier i perioden er blevet godkendt til et ændret antal pladser, og derfor optræder mere end én gang i optællingen. Konkret var der i år 2015 365 plejefamilier, som blev godkendt til et ændret antal pladser, mens tallet i 2016 var 214 plejefamilier. I år 2016 var der i alt 13.727 pladser til plejebørn i Danmark.

Tabel 5
Antal plejefamilier fordelt på antal pladser, år 2014 - 2016

Antal pladser	År 2015	År 2016
1	2.411	2.455
2	2.830	2.774

3	1.303	1.297
4	395	394
5	59	38
+ 6	15	11
Antal plejefamilier i alt	7.013	6.969
Kilde: Tilbudsportalens database.		

Tallene i tabel 6 overstiger ligeledes summen i tabel 1 og tabel 5. Det skyldes, at plejefamilier i løbet af et år godt kan blive godkendt til et ændret antal pladser og/eller blive godkendt til en anden belastningsgrad. I disse tilfælde tælles plejefamilien med flere gange. Fx kan en plejefamilie være godkendt til to pladser med middel belastningsgrad og senere på året blive godkendt til tre pladser med middel belastningsgrad. I dette tilfælde vil plejefamilien indgå to gange i opgørelsen for det pågældende år.

Tilsvarende kan en plejefamilie i starten af året være godkendt til lav belastningsgrad og senere på året blive godkendt til middel belastningsgrad. I disse tilfælde vil plejefamilien ligeledes tælles med to gange. I år 2015 var der 1.457 plejefamilier, som skiftede godkendelse ift. antal pladser og/eller belastningsgrad. Tallet var på 1.527 plejefamilier i år 2016.

Tabel 6				
Antal plejefamilier fordelt på antal pladser og belastningsgrad, år 2016				
Antal pladser	Lav	Middel	Høj	Højeste
1	965	1.363	480	20
2	960	1.601	753	51
3	381	689	456	51
4	102	180	177	13
+5	10	20	23	*
Antal plejefamilier i alt	2.418	3.853	1.889	*
Note: * er indsat, hvor der er 3 eller færre observationer, og data dermed ikke må afrapporteres grundet et anonymitetshensyn ($n \leq 3$). Hvor * er indsat, kan der derfor heller ikke beregnes totaler.				

Kilde: Tilbudsportalens database.